

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल, २०१७

कक्षा - शास्त्रितृतीयवर्षम् (SEM-6)

प्रश्नपत्रम् - 6

गुणाः - ७०

विषयः - वेदः

कोड - C.C.3.6.12

समयः - ११:०० तः ०२:००

दिनाङ्कः - १८/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - वेदभाष्यभूमिकासंग्रह

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्यां लिखत ०८
- (१) तयोर्धमाः समुच्चेया न वा कण्वरथन्तरे।
द्विस्थानत्वाद् भाष्य आद्यो विरोधाद् वार्तिकेऽन्तिमः ॥
- (२) मन्त्रश्च ब्राह्मणं चेति द्वौ भागौ तेन मन्त्रतः।
अन्यद् ब्राह्मणमित्येतत् भवेद् ब्राह्मणलक्षणम् ॥
- (३) नर्कसामयजुषां लक्ष्म सांकर्यादिति शङ्कितो
पादश्च गीतिः प्रश्लिष्टपाठ इत्यस्त्यसङ्करः ॥
- प्रश्नः - २ सामवेदभाष्यभूमिकानुसारं चतुर्णामक्रत्विजां कर्माणि कानि सन्ति विवेचयत। ०८
- अथवा
मन्त्रभागस्य लक्षणं विषये एकं निबन्धं लिखत।
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत। ०४
- (१) आचार्यसायणः (३) गीतिषु समाख्या
(२) सामशब्दस्य गानमात्रवाचित्वम् (४) स्तोभस्य लक्षणम्
- प्रश्नः - ४ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत। ०५
- (१) सामवेदभाष्यभूमिकायाः कर्ता कः ?
(२) 'ऋचां त्वः' इत्यत्र 'त्वः' इति पदेन कः ज्ञायते ?
(३) यज्ञस्य स्वरूपं कः सम्पादयति ?
(४) सामगानं कति विधम् ?
(५) प्रैषस्य उदाहरणं लिखत।
(६) पृच्छामि त्वा परमन्तं पृथिव्याः- इति कीदृशः मन्त्रः ?
(७) यजुर्वेदस्य लक्षणं किम् ?

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ५ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या विधेया। ०८
- (१) यच्चित्रया यजेतेति तद्गुणो नाम वा भवेत्।
चित्रस्त्रीत्वगुणौ रूढेरनीषोमीयके पशौ ॥
- (२) यजुर्वेदस्थमाधानं तदङ्गं साम तत्र किम्।
उच्चैरुपांशु वा गानमुच्चैः शीघ्रप्रतीतितः ॥
- (३) विश्वजित् सर्वपृष्ठः किम्मुवादो रथन्तरम्।
बृहता वा समुच्चेयं यद्वा षाडहिकानि षट् ॥

- प्रश्न: - ६ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । ०८
- (१) त्रिवृदादिस्तोमानां स्वरूपनिरूपणं यथाशास्त्रं कुरुत।
 (२) सामगाने उच्चैस्त्वनीचैस्त्वधर्मविचारविषयः प्रस्तूयताम् ।
- प्रश्न: - ७ टिप्पणीं लिखत । (एकस्य) ०२
- (१) पृष्ठादिस्तोत्राणां प्रधानकर्मत्वनिर्णयः ।
 (२) अन्यशब्दस्य सर्वविषयत्वकथनम् ।
- प्रश्न: - ८ अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः लघूत्तरं यच्छ । ०२
- (१) मन्त्रब्राह्मणयोर्विरोधे कः बलवान् ?
 (२) षट्स्तोमाः के सन्ति ?
 (३) विश्वजित् सर्वपृष्ठो भवति- कुत्र श्रूयते?
 (४) ऋचा कथमुच्चार्यते?

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्न: - ९ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या विधेया । ०८
- (१) यम् ऋषयस्त्रयिविदा विदुः। ऋचः सामानि यजूंषि ॥
 (२) न तिथिर्न च नक्षत्रं न ग्रहो न च चन्द्रमाः ।
 अथर्वमन्त्रसम्प्राप्त्या सर्वसिद्धिर्भविष्यति ॥
 (३) उपनीय तु यः शिष्यं वेदमध्यापयेद् द्विजः।
 सकल्पं सरहस्यं च तमाचार्यं प्रचक्षते ॥
- प्रश्न: - १० अथर्ववेदस्य वेदत्वम् अस्ति न वा यथाशास्त्रं विचारयत । ०८

अथवा

वेदनिरूपणावसरे 'पौरुषेया वेदा' इति पूर्वपक्षस्य मतनिरसनपूर्वकम् "अपौरुषेया वेदाः" इति मीमांसकानां प्रबलतरयुक्तिमुपस्थापयत ।

- प्रश्न: - ११ टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) ब्रह्मा (३) अथर्ववेदस्य शाखाः
 (२) स्वाध्यायाध्यापनविधिः (४) तस्मान्नित्यः शब्दः
- प्रश्न: - १२ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत । ०५
- (१) अथर्ववेदस्य कति शाखाः सन्ति ?
 (२) अथर्ववेदस्य श्रौतसूत्रं किमस्ति ?
 (३) शाब्दिकानां मते स्फोटः किमस्ति ?
 (४) मीमांसकानां मतानुसारं वेदाः कीदृशाः सन्ति ?
 (५) मनसः मार्गं कः संस्करोति ?
 (६) अथर्ववेदस्य कति उपवेदाः ?
 (७) अथर्ववेदस्य ब्राह्मणग्रन्थस्य नाम किम् ?